

VRNILA SE JE SLOVENSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA V JUŽNOAMERIŠKE ANDE

V četrtek, 22. oktobra, se je vrnila v domovino 6-članska alpinistična odprava, ki je pred štirimi meseci in pol odpotovala v Južno Ameriko. Slovenski alpinisti so se povzpeli na 32 vrhov v Andih, med drugim tudi na Illampu, visok 6362 m. Naši alpinisti so »krstili« tri gore v Andih, ki doslej še niso imele imen. Na geografske karte bodo zdaj zapisali imena Pico Jugoslavija, Pico Slovenija in Pico Reya. Poslednja gora bo nosila ime slovenskega alpinista, ki se je predleti ponesrečil v Kamniških planinah.

Član odprave dr. Ivo Valič je za Panoramos proti pisal popotne vtise naše ekspedicije, ki je dosegla tako lepe uspehe. S popotnimi vtisi v današnji številki na 2. strani zaključujemo. V zadnjem pismu nam med drugim piše tudi tole:

»Sam osebno in tudi ostali člani naše odprave vas prosimo, da bi v vašem časopisu objavili javno zahvalo gorenjskim podjetjem, ki so kakorkoli sodelovali pri naši odpravi. To so: SAVA Kranj, ELAN Begunje, PEKO Tržič, ALMIRA Radovljica, GORENJKI Lesce, ALPINA Žiri in SOLSKI CENTER ZA ČEVJARSKO STROKO Žiri.«

Jesenske

Zbiljsko jezero (zgoraj),

Turistov ni voč (desno),

Zadnja jesenska paša
(spodaj)

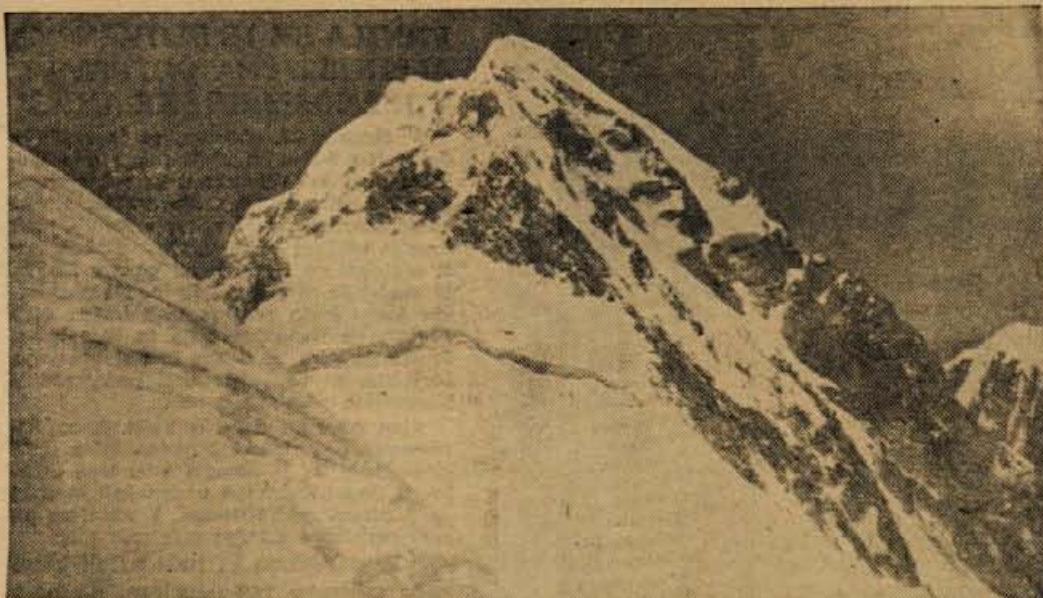
Foto: FRANC PERDAN

razglednice

pa no
ra ma
Stevilka
Kranj
24. oktobra 1964

Vrh Illampuja (6362 m) — Foto: T. Mihelič

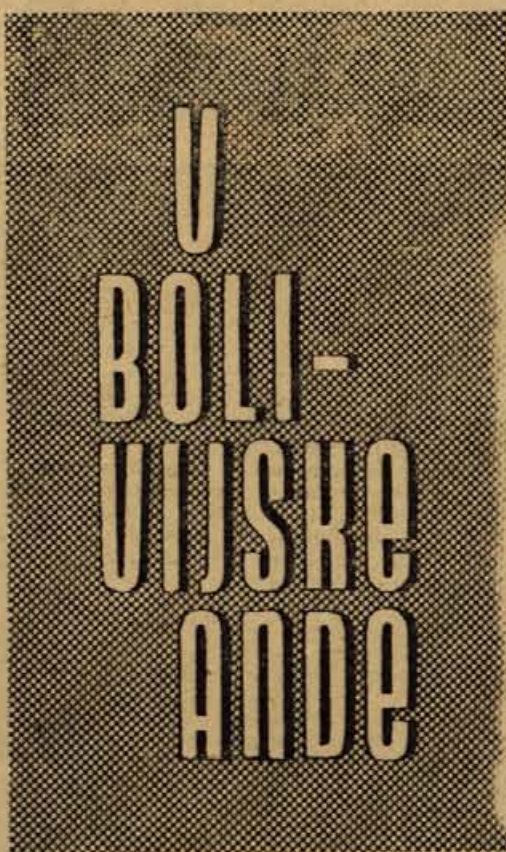
Po zajtrku se v lepem vremenu odpravimo proti sedlu Illampuja, od koder vodi greben proti vrhu. Naša naloga je, pripraviti pot jutrišnji navezi do sedla. Preko ledenika najdemo dober prehod in v dobri uri dosežemo snežen plato pod sedlom (5460 m). S »stricem«¹ Lojzom se odpraviva na prečanje grebena desno od sedla, ker se nam zdi, da je prehod tudi tam mogoč. »Big Boss«² in Franci pa začneta obdelovati povsem ledeno, kakšnih 300 metrov visoko steno proti sedlu. Opoldne nas zajame megla in zakrije pogled na altiplano in jezero Titicaco. Kmalu začne tudi snežiti, videz nas je prevaral. Greben, ki ga plezava, je strm, z ledenimi in skalnatimi skoki. Sredi popoldneva doseževa vrh v grebenu (5830 m) precej izčrpana, istočasno pa druga naveza sedlo (5810 m). Po kratkem počitku takoj začnemo sestopati preko ledene strmine. Toda trud njih dveh je bil prav tako zaman. Sneg je prekril izsekane stopinje in previdno se spuščamo navzdol. Na najbolj strmih delu pričvrstimo dolgo pomožno vrv in jo pustimo v pomoč sledeči navezi. Noč nas zajame sredi ledenika. Jutranje stopinje so zametene in zgrešimo pot. Po napornem tavanju med razpokami in seraki pozno ponoči dosežemo pomožno taborišče.

Okrog šotorov je 20 cm novozapadlega snega. Ze zgodaj dopoldne, 29. avgusta, prispejo Tine, Lojz in Edo. Iz baznega taborišča so odšli že včeraj popoldne in sredi poti prenočili. Poslužili so se novega prehoda, ki ga je odkril Lojz in kateri te pripelje direktno na ledenik preko 200 m velikega skalnatega skoka. Ob obeh šotorih postavijo še svojega. Popoldne kujemo načrte. Le en dan lepega vremena nam je potrebno!

Naslednji dan s »stricem«¹ Lojzom kreneva v bazno taborišče po hrano, ki jo že primanjkuje. »Big Boss«, Franci, Tine in Lojz pa se odpravijo proti sedlu in pod ledeno strmino postavijo šotor. Jutri naj bi poskusili naskočiti vrh. Bo uspelo?

31. avgust bo zabeležen kot najbolj uspešni dan naše ekspedicije! Ko se s »stricem«¹ vrneva s polnim nahrbtnikom v pomožno taborišče, se takoj z Edom, ki je ta čas bil tu, odpravim proti sedlu. Na platuju zaslišiva glasove. Vračajo se! In ob srečanju zveva veselo novico, da sta Tine in Lojz po hudem naporu dosegla vrh. Hura! Hura! Iskrene čestitke za izreden uspeh! Močno sta utrujena, kajti po grebenu sta globoko gazila in tudi leden skok 150 m pod vrhom jima je dal dosti opravka. Pred nočjo dosežemo taborišče in nazdravimo. Kako tudi ne bi!

Naš cilj je dosežen in naše želje izpolnjene. Vseeno s »stricem«¹ in Edom izkoristimo naslednji dan lepo vreme in se povzpemo na Pico Schulze (5930 m). Hitro in brez posebnih težav dosežemo vrh. Sedaj smo že dokaj navajeni na višino in hoja nam še zdaleka ne dela več težav kot pri prvih vzponih. Tudi Tinetu, Lojzu in Franciju ne da žilica miru, da se ne bi še zadnji dan, 2. septembra, povzpeli na Pico del Norte (6030 m), tretji šesttisočak naše odprave. 3. septembra se vsi zberemo v baznem taborišču. Zvečer po večerji posedemo po »kuhinji«³ in kmalu po »Quevas calientes«⁴ zadoni vesela sloven-

Sedlo in greben pod Illampujem (5830 m) — Foto: T. Mihelič

ska pesem.

Lep sončen dan spremlja naš odhod. Visoko nad nami veličastno kroži par kondorjev brez najmanjšega zamaha s krili. Sončni žarki se odbijajo od razpokanih ledenikov in strmih snežišč, ki grozeče vise nad stenami. Med potjo nam pogledi nešteto krat uhajajo proti njim z željo, da se jih za vedno in nepozabno vtisnemo v spomin!

V Anconi je naš »hotel«⁵ zaseden in ker ni tovarnjaka, s katerim smo ta dan domenjani, postavimo šotore kar na cesti. Kmalu imamo okrog tabora polno občudovalcev — vaščanov, starih in mladih. Kup sladkarij in drugih stvari, ki so nam ostale, razdelimo mednje. Kot Dedki Mrazi izgledamo in zadovoljstvo obdarovancev je nepopisno.

Sele naslednjega popoldne prispe tovarnjak po nas in noč moramo prespati v Sorati. 6. septembra je nedelja, ko brzimo proti La Pazu. Točno 14 dni je minilo, odkar smo se odpravili proti tretjemu cilju naše odprave. Tudi to pot se vračamo uspešni in zadovoljni. Pravzaprav se niti nadejali nismo takega uspeha! 32 vrhov preko 5000 metrov in od teh 10 novorojencev! S takim rezultatom smo ena najuspešnejših odprav v Cordilleri Realu, ki nam sedaj na vzhodu zakriva obzorje. Res prava »Kraljevska veriga«. Komaj je še opazen vrh divjega Illampuja, ki je tolikim odpravam povzročal glavobol, tu je biser verige vitki Condoriri in nekoliko južneje mogočna Huayna Potosí! Sami čudoviti vrhovi, ki se ponosno dvigajo v nebo, nedostopni za revne, preproste, a poštene in vesele prebivalce svojih vzhodij, ki jih še vedno iz dneva v dan zro z največjim spoštovanjem in občudovanjem! Hvaležni smo, da nam je bila naklonjena taka sreča!

dr. IVO VALIČ

Bazno taborišče pri Queras Calintes

Legende

Lepota neba me je vedno privlačevala. Nešteto noči sem preležal pod samotnim nebom in se čudil svetlikajočemu svetu nad seboj. Občudoval sem utripajoče lučke in se jim čudil, toda o njih samih sem zelo malo vedel. Dokler mi niso prebivalci povedali zgodbe o nočnem nebu. Oriona, Pleiade, Skorpionja ali Južni križ sem poznal, toda ozvezdja Argo, Delphinus, Eridanus in še mnoge druge nisem mogel sam nikoli najti.

Moje znanje o zvezdnatih skupinah je še vedno polno vrzeli, večjih kot jih navadno priznam. Toda kljub temu sem si znal razložiti vse prastare legende o ozvezdijih in njihovem skrivnostnem nastanku. Razlagal sem si jih, kakor sem vedel in znal. Nikoli jih pa nisem popolnoma izčrpal. Velikokrat sem ostal nekje pri vrhu. Do najglobljih temeljev legende nisem nikoli prodrli. Morda bo nekoč prišel astronom obiskat moje rjavokože prijatelje in bo izmeril globine njihovih legend o nebu.

Jaz pa sem zbral zgodbe z vseh strani neba: o rimski cesti, o planetih Veneri in Jupitru, ki ju predstavljata lovec in njegov pes, o Siriusu in mnogih drugih. Nekatero so bolj ali manj popolne, od drugih so ostali samo kratki odlomki, toda skupaj so odlični vodič na bogato polje, ki še čaka etno-astronoma.

O avstral-skem nebu

Poznam samo eno prastaro ljubezensko pripovedko, podobno onim, ki danes preobremenjujejo literaturo in ki je povezana s skupino zvezd v ozvezdju Skorpion. Vsa legenda pripoveduje o skrivnostnih obrednih posvetitvah moških; o ženskah pa kroži popolnoma izmišljena verzija.

V »sanjajočem času« — kot praprebivalci radi označujejo obdobje, ko sta se oblikovala nebo in zemlja — sta živela deček in deklica, ki sta bila močno navezana drug na drugega. Dečku, ki je bil prav tak kot njegovi vrstniki pri šestnajstih letih, so za nekaj let prepovedali sleherni zvezo z drugim spolom. Potrpeti je moral bolečo obredno posvetitev, da je lahko postal odrasel mož.

Ko se je približal čas njegove posvetitve, je postala deklica silno žalostna. Prisluhnila je ženam, ki so pripovedovale pretresljive zgodbe o trpljenju moških med posvetitvijo.

Ko so svečanosti dosegle višek in so ženskam ukazali, naj se odstranijo, je deklica prelomila najstrožjega vseh prastarih zakonov in se skrla za skalo. Skozi razpoko je opazovala ves potek strašnega obreda. Videla je svojega prijatelja in starega stražarja, ki je utrujen od dolgih obredov odšel počivat. Deček pa od bolečin, ki so mu jih povzročale na novo prizadejane rane, ni mogel zaspati.

Deklico je zmedlo prijateljevo trpljenje, pomislila je na vse brezkončne dneve ločitve, ki so ju še čakali. Nič več se ni mogla zadrževati. Dečka je na vsak način morala ugrabiti starcu. Pričela se je tiho plaziti in pri tem oponašati neko žival, da bi pritegnila njegovo pozornost. Nato mu je s kretanjami tiho povedala, naj gre z njo. Brž ko pa sta bila deček in deklica spet skupaj, se je stari stražar prebudil. Deklica, ki je vedela, da ju čaka smrt, če ostaneta na zemlji, ker sta zagrešila neodpustljiv greh, je dvignila dečka v svoje naročje in »odletela« z njim pod nebo.

Stražar je hitro ugotovil, da je njegov varovavec pobegnil. Poklical je svojega mlajšega brata in skupaj sta iskala sledi za izginulima. Kmalu pa jima je postalo jasno, kaj se je zgodilo. Užrla sta se v nebo in zagledala ubežnika na rimski cesti. Brata sta se skušala dvigniti na južno nebo, da bi ujela mladi par. Toda kot nalašč so njune noge pri vsakem koraku zdrčale nazaj (prav zato je na južnem nebu toliko zvezd). Končno sta le uspela priti na rimsko cesto in z dolgimi koraki že skoraj dohitela bežeča ljubimca (stražarjeve stopinje označujejo pari ozvezdij na rimski cesti). Bumerang mlajšega brata je za las zgrešil deklico, toda palica, ki jo je vrgel starejši, je zadela dečkovo glavo in odnesla pukati (pokrivalo) z nje.

Danes so vsi štirje zvezde v Skorpionovem repu, oba stražarja, deček in nes pametna, zvesta deklica — zvezde, ki pripovedujejo zgodbo tistim, ki jih poznajo.

Druga zgodba, ki je doma pri mnogih narodih, pripoveduje o ozvezdijih Orion in Pleiades. Orion je običajno moški in silno neljuba in nezazehlena osebnost, medtem ko Pleiades predstavljajo ženske, ki jih imenujemo »sedem sester«. Tudi prebivalci ogromnih puščav poznajo podobno razlago. Tudi zanje je Orion zlobnež, le da so mu spremenili ime — Nirunya je postal in njegova žrtev so Kunkarunkara (Pleiades). »Sestre« morajo pred njegovimi neljubimi pozornostmi spet in spet bežati, vendar jih vedno znova odkrije.

Običajno so Kunkarunkara prepametne za Nirunyo in ga kaj hitro preloščijo. Toda včasih se zgodi, da zmaga on in ena izmed sester postane žrtev njegovih zlobnih namenov. Domačini so mi pokazali mesto, kamor so pred davnimi leti prišle zvezde — ženske nabirat hrano. »Tukaj so si postavile svoje taborišče,« so mi pri-

Stari plemenski poglavar Komita, predstavnik ljudi, ki so kljub revnemu imetju ustvarili bogato kulturo.

povedovali in pri tem kazali vdolbini v skali, kjer sta dve zvezdi — ženski spali. »Zarana naslednjega dne so pričele stikati za gomolji in prekopavati zemljo. Toda opazil jih je Nirunya — Orion. Misli si je, da jih bo najlaže ujel, ko bodo zatopljene v delo. Toda uštel se je. Ko je planil izza mulga drevesa (akacija), so ga zvezde zagledale, se za kratek čas skrile pod zemljo, nato pa skočile ven in pobegnile na nebo.«

Se danes so vidni sledovi boja, mesto, kjer so iskale hrano. Temu nasproti stoji kamniti blok, preoblikovana prenosna posoda, ki jo je pustila zvezda, ko je na vrat na nos pobegnila pred zlobnim Nirunyo.

Legenda o Magellanovem oblaku, Achernarju in Canopusu veruje v zmago dobrega nad slabim. Dve nebesni bitji — Kungara, prebivata v Magellanovih oblakih, večji »oblak« je dom starejšega bitja, manjši mlajšega. Oba imata smrtnosni sulici, podobni kot zvezde Alpha in Gamma Pictoris ali Beta in Lambda Hydria. Ko človek umira, se mlajši Kungar spusti s svojo sulico na zemljo, kjer ujame Kurana — duha mrtvega moža in ga odnese na svoje ognjišče — zvezdo Achernar, kjer ga skuha in poje. Toda starejši Kungara, mnogo prijaznejše bitje, ki ima svoje ognjišče na zvezdi Canopus, zaščiti umirajočega človeka pred zlobnimi nameni svojega brata, vendar le v primeru, če je pošteno živ. Če pa je bil bolni človek hudoben, lažn ali zahrbtn, se starejši Kungara prav nič ne trudi preprečiti bratov strašni načrt.

Neki domačin je narisal ozvezdje, v katerem so vse zvezde Delphinusa, Lyre, Aquila in nekaj Cygnusovih ter Herculesovih. To ozvezdje pripoveduje o družini bajeslovnih ljudi — vran (avstralska vrana je podobna ameriškemu krogarju). Vega, v ozvezdju Lyra, je mati — vrana, ki čuva svojega sina (Altair v ozvezdju Aquila) in razkazuje njegov novi okras, šope posebnih peres na koncu vsake peruti. Ta šopa sta tretja večja zvezda na eni in četrta na drugi strani. Oče vran sedi pri vodi, obkrožen s kosi mesa, ki jih je pravkar skuhal; le-ti tvorijo Delphinus. Ostale zvezde v Lyri, Aquili in Herculesova roka ter Albireo v ozvezdju Cygnus so ali sledovi stopinj ali kosi kuhanega mesa.

Se veliko je očarljivih zgodbic in razlag o nastanku ozvezdij: o rimski cesti, Psih, Južnem križu, Argo in o mnogih drugih. Veliko bajeslovnih bitij, ki so pomagala pri »stvarjenju« sveta, se je spremenilo v zvezde in kljub temu ohranile moč nad dobrim in slabim.

Prastare legende o zvezdah niso sredstvo za zabavo; predstavljajo bistveni del kulture domačinov. Poslušati jih je treba v tišini puščavne noči, pod svetlikajočo se nebesno kupolo, pa je živo in nepozabno doživeti...

Priredila TONCI JALEN

POLsocialistični MARTIN

Milčinski-Novak

ki ga je mati po žemlje poslala

Mati Polsocialističnega Martina je imela neko noč imenitne sanje: sanjalo se ji je, da so ji končno dali priznavačino po možu, ki je padel v partizanih in je vse skupaj zneslo toliko denarja, da bi si vsak dan privoščila dve žemlji za zajtrk.

Je premišljevala žena drugo jutro svoje sanje in se ji je oglašila skrb: »Če mi bo priznavačina res priznana in si bom lahko kupila vsak dan dve žemlji, kje jih bom kupovala, ali v pekarni ali v samopostrežbi ali v gostilni?« Preudarjala je in preudarila: »V samopostrežbi jih že ne bom, tam jih vsakdo ošlata spred in zad, v pekarni je predolga vrsta — v gostilno bom poslala ponje!«

Poklicala je sina in mu dejala: »Sinek Martinek, adaj, sedi na moped in pelji v gostilno. Tako baraj natakario, če bo prihranila zame vsako jutro dve sveži žemlji, kajti če bodo trde, jih pošljem nazaj. Zapomni si te besede! Le sveže, drugače dobite vse vkup nazaj! In jih ponavljaj vso pot do gostilne, da jih ne pozabiš! In lepo prijazen bodi in glej, da te kdo iz podjetja ne vidi, kako se s službenim mopedom prevažáš po privatnih opravkih!« Je Polsocialistični Martin namreč že nekaj časa imel imenitno službo kurirja in je pridno posnemal svojega direktorja, ki si je s tovarniškim Mercedesom jajca s Štajerske vozil in vino s Primorske.

Polsocialistični Martin je čul in ubogal, še čelada mu je mati poveznila na glavo pa je odpeljal in ko je brenčal po cesti, je glasno predse godel materine besede: »Le sveže, drugače dobite vse vkup nazaj!«

Vozi, vozi, ga pripelje moped mimo tovarnjaka trgovskega podjetja s sadjem in zelenjavo. Baš so naložili prazne gajbe in so spraševali poslovodjo špicerije, kakšno blago naj pripeljejo v drugo. Pa pribrenči mimo Polsocialistični Martin, jih pozdravi in reče: »Zdravo! Le sveže, drugače, dobite vse vkup nazaj!«

Zelenjavarji planejo s pločnika in po njem. »Ze tako imamo preveč kale, ker ne smemo po pameti nižati cen, pa bo nas še tole zaničevalo, da bomo dobili vse vkup nazaj? Čakaj nas, jezik, koj boš dobil nazaj!«

Bumf, bumf, bumf! — pa je imel Polsocialistični Martin spuščene zračnice, prevrnjen moped, pod čelado pa čisto sveže buške in bi jih bilo še več. Pa je mlo zavekal in prosil: »Kako naj pa rečem, da bo prav?«

Poučili so ga: »Reči bi moral: Hvala predpisom, dobra bo letos marža, naj bo drugo leto še boljša!«

Pa je Polsocialistični Martin naprej ubiral svojo pot, potiskal moped, se čohal pod čelado in ponavljal: »Hvala predpisom, dobra bo letos marža, naj bo drugo leto še boljša!«

Hodi in gode te besede, da jih ne bi pozabil, pa sreča koutje z vozom, prazne vreče so peljali, na njih pa je sedel kinet, lahka mu je bila denarnica, čmerno mu je bilo lice — prav slabo je prodal krompir zadrugi, prav drago ga bo zadruga prodala trgovini.

Pa ga Polsocialistični Martin spoštljivo pozdravi: »Hvala predpisom, dobra bo letos marža, naj bo drugo leto še boljša!«

Ze ga je držal očanec za ušesa: »Zadrugi želiš večjo maržo? Mar boš ti namesto mene davke plačeval,

Postal sem ugleden človek

Da, postal sem ugleden mož, državljan, pri sosedih sem vzbudil zavist, povečal sem ugled pri prijateljih, znancih, da celo prodajalka na trgu mi sedaj dovoli, da

nesnağa nemarna!« Stresel ga je in še mu je brcnil moped po tleh. »Na, letos toliko, drugo leto več!«

Polsocialistični Martin je zavekal kot Beatlesi, preplašen je prosil zamere: »Kako naj pa govorim, da bo prav?«

»Tepec,« ga pouči možak, »rekel bi: Vrag vzemi take odkupne cene in tiste, ki se ob njih rede!«

Polsocialistični Martin si je brisal solze in nos in si je drgnil ušesa in pobiral moped in se mu je tožilo, da ima premalo rok, da bi se čohati mogel še pod čelado, koder so bili bunkali zelenjavarji. Tako težak asfalt še ni bil tlačil nikoli. In da se ne bi zameril še komu, je pazno ponavljal: »Vrag vzemi take odkupne cene in tiste, ki se ob njih rede!«

Potiska moped in ga potiska pa je imel srečo, da ga je pot peljala mimo klavnice: ravno so s tovarnjaka razkladali mlada teleta.

Se je zbal Polsocialistični Martin in spomnil se je, da v tretje gre rado! Pa je kar hitro pozdravil: »Vrag vzemi take odkupne cene in tiste, ki se ob njih rede!« in je hotel švigati mimo.

Ze so mu mesarji zastavili pot in mu jih s prekljo delili po kavbojkah in kamor je padalo. »Mar meniš, da mi določamo odkupne cene, huligan?« Švrk, švrk! »Glej, da ti kdaj ne dajo odpovedi, ko imaš tak jezik!« Švrk, švrk! »Se boš koj zredil od odpravnine!«

Polsocialistični Martin se je drl kakor Jeseničani na hokejski tekmi in premilo prosil. Pa so mesarji odnehali s prekljami in mu za slovo dali še pouk: »Drugč reci: Da bi inozemci pojedli čimveč telečjih zrezkov in da bi dosti deviz vrgli, saj za naše ljudi je že pogret golaž dosti dober! Če boš tako govoril, noben mesar ti ne bo zameril, še kaka jetra ti bo pod pultom prišparal!«

Tako so ga poučili mesarji, jetra pa mu ni prihranil nobeden nič le tiste klobase je dobil od njih, ki so se Polsocialističnemu Martinu že poznale od prekelj in je Polsocialistični Martin potiskal predrti svoj moped.

Ze se je pokazala gostilna, iz stranišča je zaudarjalo, gostje so čakali, na vratih je slonela štimana natakario. »Holaj, Polsocialistični Martin, kako novico mi prinašaš?«

Je Polsocialistični Martin odgovoril: »Mati so rekli, rekli, naj vas lepo pozdravim in rečem, rečem, da bi inozemci pojedli čimveč telečjih zrezkov in da bi dosti deviz vrgli, saj za naše ljudi je že pogret golaž dober!«

Se je zasmejala natakario: »Ha, ha, ha! Ali res? Pelji se domov fant, pa pelji se po stezi domov, na cesti bi te miličnik zapisal, ker ob tej uri ni dovoljeno oslom na glavno cesto! In povej svoji materi, da nobena naša žemlja ni tako trda kot tvoja buča!«

Ko je prišel Polsocialistični Martin domov, ga je vprašala mati: »No sinek Martinek, kakšne žemlje nama bodo prihranili v gostilni?«

Pa je dejal Polsocialistični Martin: »Prijazna je bila natakario v gostilni, nič ni mopeđa po tleh metala, nič ni bunkala, nič ni imela prekleje in je rekla, da nobena njihova žemlja ni trda.«

»Prav, prav!« je rekla mati, in je sklenila: »Kadar mi bodo priznali priznavačino in si bom lahko privoščila dve žemlji za zajtrk, nikamor drugam ne bom poslala ponje, kot v gostilno.«

si sam izbiram paprike, jabolka, paradajs, pek mi zavija kruh že v časopisni papir, omogočena mi je telefonska rezervacija kart za vse kulturne prireditve in to vse samo zaradi tega, ker sem postal lastnik — žiro računa. Povem vam, da je žiro račun pravi užitek za vsakega državljana. Prednost žiro računa je v tem, da ni treba voditi nikakršnih računov med letom, kje in koliko si zaslužil, ker to skrb vodi sedaj banka. Tako je banka postala moja legitimna zakonska družica in kot taka ima seveda vso polno pravico, da mi kontrolira dohodek. Poleg tega pa si za vsak spisek posebej zaračuna 100 dinarjev postrežnine ne glede na to, kolikšen je honorar. Priznam, da se mi je sedaj, ko sem postal lastnik žiro računa, povečal čut radovednosti, postal sem tekač na kralke, srednje in dolge proge in to vsled tega, ker stalno tekam od upnika do banke z vprašanjem: Oprostite, ali ste že nakazali honorar, ozir. ali je nakazani honorar že knjižen? Ali ga lahko takoj dvignem? In tako dalje.

Žiro računa ne moremo smatrati kot ene vrste radarja, kljub temu pa ima to lastnost, da točno in vsestransko registrira dohodke, kateri pritekajo po raznih honorarnih kanalih v žepo posameznikov. Pri tem pa moram seveda pripomniti, da zaenkrat žiro račun ne registrira milijonskih zaslužkov, pa tudi ne najmanjših, kakor na primer: honorar za pretočke pri pijači, ne registrira dinarje blagajničark, katere nimajo drobiža pri menjavanju, kakor tudi ne onih, kateri privagajo na tehtnicah, ali pa 90 cm blaga prodajo za meter itd. To se pravi, kdor ima nekako srednjo velikost honorarja, ta mora imeti žiro račun. Ko postaneš lastnik žiro računa, zgubiš svoje rojstno krstno ime in postaneš le številka žiro računa, kajti ljudje, podjetja, uredništva ne prasujejo več po tvoji adresi, želijo pa le še tvojo številko žiro računa.

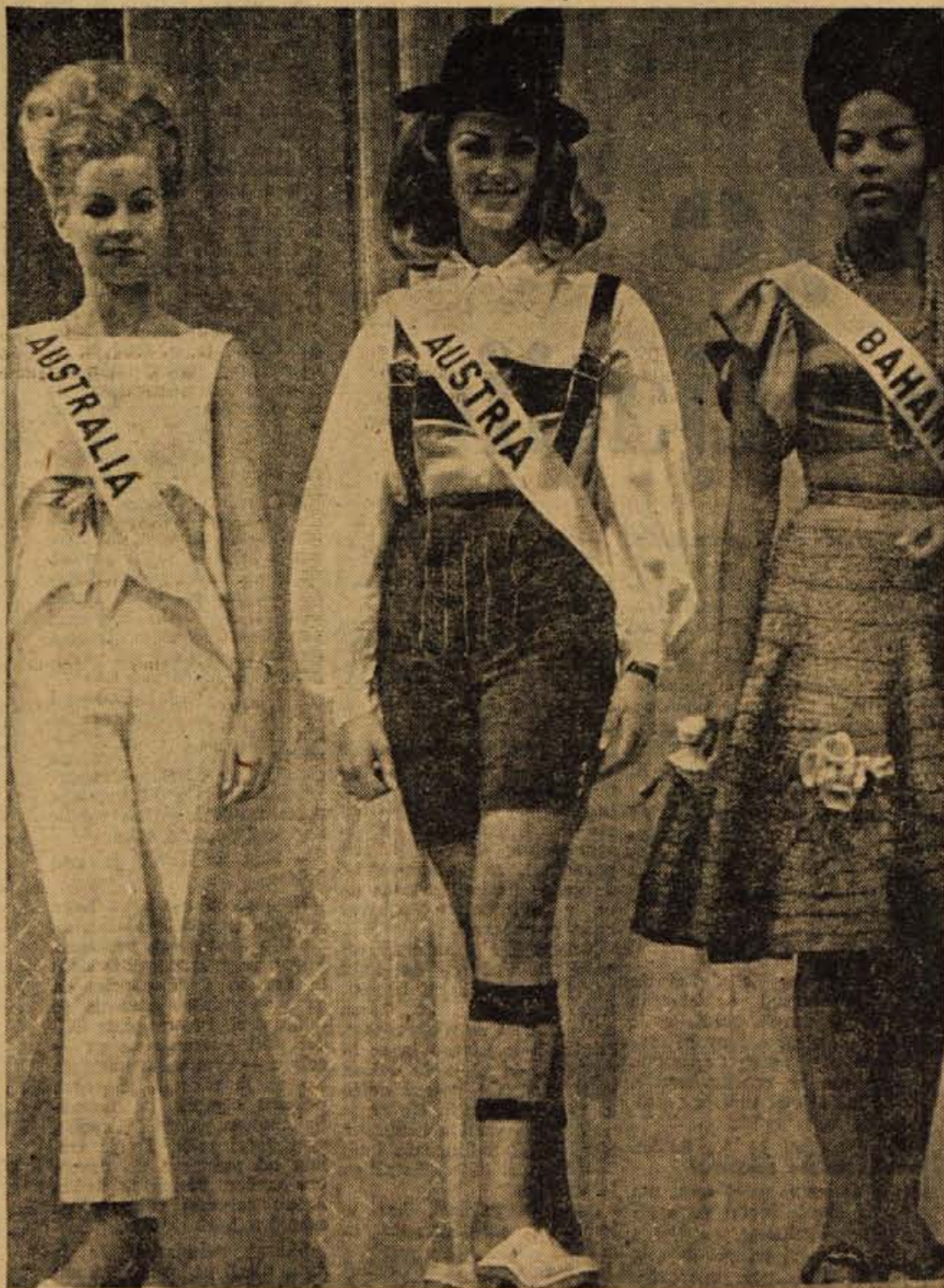
Da, ni še dolgo časa niti še ni dolgo od tega, ko je veljal še star pregovor, da je enkrat sladak vsak dinar, ki ga zaslužiš na pošten način, da je dvakrat slajši vsak dinar, ki na skrivaj kot rož prikriješ svoji ženi, da je najbolj sladak tisti dinar, katerega kot obrtnik utajiš pred davčno upravo in vso to preklemsko sladko sladkost ti naenkrat uniči — žiro račun.

Občinski hec referent

Ali je res tako lepo BITI LEP?

GLORIA MACKL JE ČEDNO, PLAVOLASO ŠPORTNO DEKLE. LJUDJE OB VRBSKEM JEZERU SO JO PREDVSEM POZNALI KOT ZELO DOBRO SMUČARKO NA VODI, KI JE DOSEGLA V TEM ŠPORTU ŽE LEPE USPEHE. DOLETELA PA JO JE ŠE ENA ČAST — POSTALA JE MISS AVSTRIJE. S TEM SI JE POLEG DARIL IN ŽENITBENIH PONUDB PRIDOBILA TUDI LETALSKO KARTO DO MIAMI BEACHA — AMERIŠKEGA SONČNEGA PARADIŽA NA FLORIDI. ZNANO JE, DA JE V TEM LETOVIŠČU VSAKO LETO VOLITEV NAJLEPŠEGA DEKLETA NA SVETU.

Dekleta na lepotnem tekmovanju v Miami Beachu v narodnih nošah

»Letos smo se zbrale 104 dekleta z vseh koncev sveta. Lahko si mislite, da je imel organizacijski odbor dosti dela s tolikimi po slavi hlepečimi dekleti. Marsikatera je poskrbela za škandal, spet druga se je ocesvestila od razburjenja ali pretesne obleke.

Letos je za prvo veselo zgodnico poskrbela plavalasa miss Skotske. Kar po nekaj dnevih se je zaročila s šoferjem, ki nas je prevažal. Hitro sta se odločila in podjetna Skotinja je odšla k direktorju priprav in mu dejala: »Ljubezen je pač važnejša od vašega tekmovanja. Odstopam, ker se bom poročila.« Res, vzela sta se. Venadr, kakšen je bil ženin! Izgledal je kot kak apostol. Rdeče-rjavi lasje so mu segali do ramen in obraz je krasila mogočna brada. Telo je imel neznatno in šibko — vendar mlado Skotinja po vsej verjetnosti ošrečuje.

V dneh priprav so nas fotoreporterji marljivo fotografirali. Seveda nismo pozabile nadeti vselega in srečnega smehljaja, čeprav nam verjetno ni šlo vedno na smeh. Televizija je prenašala oddajo, zato smo že nekaj dni prej vadili. Vse je moralo biti lepo naštudirano in pripravljeno.

Veliki večer se je približeval. Sprva smo prišle na oder v narodnih nošah, nato v večernih oblekah in končno v kopalnih oblačilih. Pred komisijo smo morale vedno postati. Občutek sem imela, da sem nekakšna plemenska živina, mešetarji me pa ocenjujejo.

Na prvem večeru mi ni šlo najbolje od rok. Nekaj minut pred mojim nastopom sem se še enkrat pozorno ogledovala v velikem ogledalu. Naenkrat sem opazila, da mi po licu teče debela solza. Ali sem razburjena? Zakaj vendar jokam? Nisem našla odgovora, vendar so me solze dobesedno oblivala. Razmazala sem si ves tako skrbno urejen make-up. Ko sem primarširala v avstrijski narodni noši na oder, sem bila v obraz rdeča in oči sem imela objokane.

Tudi drugi večer mi ni bil naklonjen. Vsaka je morala zaplesati ljudski ples. Meni so določili neki ples, katerega pa kot dekle nikoli nisem plesala. Sedaj, pred ocenjevalno komisijo, sem se morala prestopati, kakor sem pač vedela in znala.

Prva je bila Miss Grčije. Bila je izvoljena upravičeno, saj je res zelo lepa ženska. Angležinja je bila druga, vendar meni ni všeč. Sledilo so še: Izraelka, Švedinja, Kitajka, Italijanka, Norvežanka in osma sem bila jaz — Avstrijka.

Med članj ocenjevalne komisije sem spoznala nekdanjega švedskega boksarskega prvaka — Ingmarja Johanssona. Pri kosilu sem izrabila priložnost in pristopila k njegovi mizi.

»Dragi gospod Johansson, ali vas smem nekaj vprašati v angleščini?« »Seveda«, mi je odgovoril. »Vi ste pravzaprav boksar in športnik, kako da ste v tej komisiji?« Odgovoril je: »Ja, ocenjujemo vas po... no, ja, ampak jaz ne znam dovolj dobro angleško, da bi vam to obrazložil. Znam francosko in švedsko.«

Seveda sem takoj izrabila mojo šolsko francoščino in vprašanje ponovila. Tudi tedaj mi je odgovoril, da njegova francoščina ni dovolj dobra. Na pomoč sem poklicala miss Švedske — Siv Aberg in jo prosila, če mi prevede vprašanje. Tedaj je bil g. Johansson v precej veliki zadregi. Skušal se je izmotati in je jecljal: »Ne, to pa ne moremo povedati, ljudje tega ne smejo vedeti.«

Po zaključenem tekmovanju smo se oddahnale. Bila sem naveličana večnega smehljanja, močnega sminkanja in radovednih ocenjevaločih pogledov. Venadr, proste še nismo bile. Zvečer je bil slavnosten ples — kronanje lepotne kraljice.

Obljubili so nam, da bodo vsaki dodelili šarmantnega plesalca, ki nas bo zabaval in nam dvoril. Venadr, zopet smo! Moj partner je bil še pravecni deček. Seveda, nisem hotela pokazati razočaranja, vendar sem že ob pol polnoči popihala v svojo sobo v hotelu. Hotela sem biti sama in se čimprej vrniti domov.«

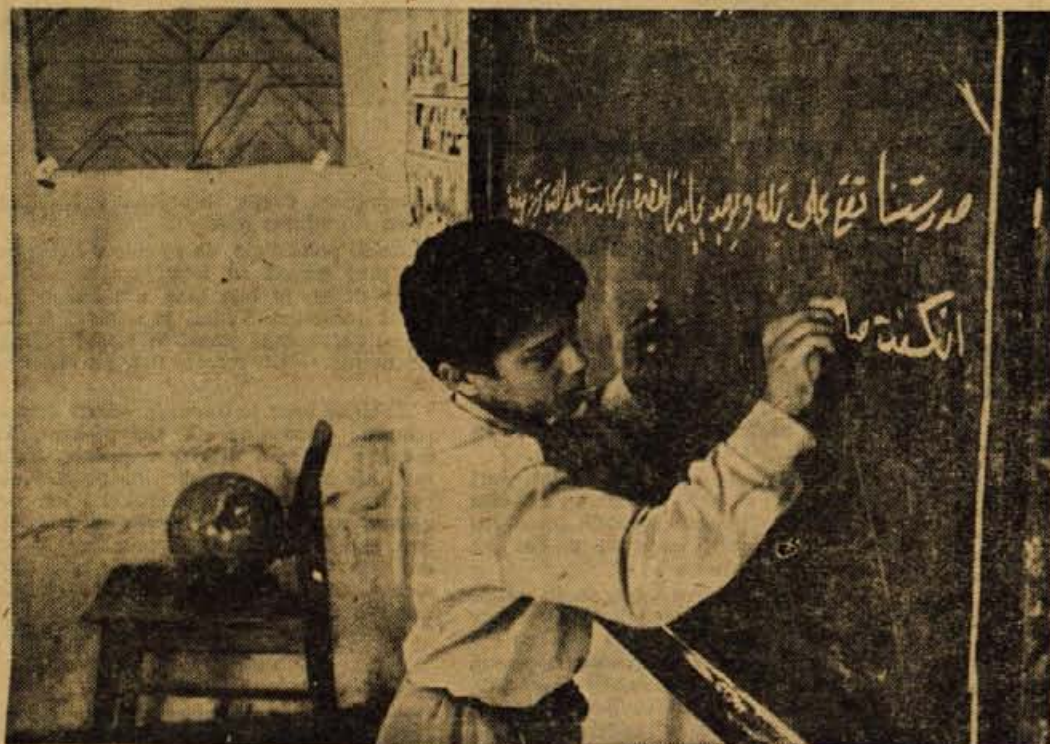

**SLOVO
PROSTRANI
PUSTINJI**

Beduini in njihovo

življenje

Beduinski učenci so kaj vneti in marljivi. Ta devetletni deček je pravkar napisal na tablo brez napake in lepo kot bi natiskal: »Madressna: naša šola.«

Kdo so sploh beduini? Bedu ali ibu el'arab je arabski nomad ali polnomad, ki živi v šotoru in pripada enemu izmed plemen.

Plemena v Centralni Arabiji gojijo kamele — ti predstavljajo plemstvo, druga plemena ob robu puščave redijo predvsem ovce in se bavijo s poljedelstvom. Pleme beduinov šteje tudi do tisoč prebivalcev, le redkokdaj pa je pleme popolno združeno. Navadno potujejo samo večje družine naokoli, saj mali pašniki in zelo redki izviri vode v puščavi omogočajo le omejenemu številu živali življenje. Vsako pleme vodi »emir«, manjše skupine pa »šeh«. Beseda »šeh« pomeni »stari«, častni naziv, ki se podeduje. Šeh je teoretično enak med enakimi, vendar je le najmočnejši, saj so v njegovi posesti največje črede.

Za ženo je treba plačati

V skupnosti beduinov vlada odločni patriarhat. Vse odločitve so samo v moških rokah. Žena je pravzaprav le objekt, tako v krogu družine kot pozneje v šotoru svojega moža. Kljub temu pa ni popolnoma brez pravic in zaščite, čeprav je odvisna ali od volje svojega očeta ali moža. Da je oče res družinski poglavar, se pokaže najjasneje v času sklenitve poroke. Beduin ne more tako enostavno poročiti tistega dekleta, ki ga ljubi. Najprej mora spraviti skupaj »mahr« ali nevestin denar. Ko je le nahnal zadosti denarja (kar je za večino največja težava v življenju), pošlje k izvoljenkinemu očetu snubca. Ta se v dolgotrajnih pogovorih z očetom dogovori za nevestino ceno (mešetarjenje za ženo je podobno mešetarjenju za kamelo). Po poroki je žena podložna možu, vendar ta mora upoštevati določene ženske pravice. Tako ne sme moški, ki ima več žena, nobeni izkazati izjemnih časti in pozornosti. Žena, ki mu prva podari sina, sme uživati nekatere privilegije. Če se kateri le godi krivica, lahko zapusti šotor svojega moža in gre nazaj k svoji družini.

Mnogoženstvo v Izraelu — prepovedano

Že pred nekaj leti je bilo mnogoženstvo v Izraelu prepovedano, vendar si lastnik večjih čred živine še vzdržuje harem. Res pa je, da mnogoženstvo izumira. Če zbolí beduinova žena, se zgodi, da beduin premišljuje: »Se bolj izplača, da si kupim novo ženo ali da omogočim bolni ženi zdravljenje?« Z zakonom o prepovedanem mnogoženstvu je upanje, da se bo stanje beduinove žene v črnem šotoru izboljšalo.

Selitev od pašnika do pašnika

Že tisočletja dolgo potujejo plemena od pašnika do pašnika, od studenca do studenca. Ne zaradi romantične želje po potepanju, ampak zaradi tega, da izkoristijo borne ruše stepe. Selijo se načrtno in ne brezciljno, vedno v določenem polmeru in po letnih časih predpisanim ritmu.

Zgodi se tudi, da pričakovani dež ne pade, da na pašnikih ni dovolj hrane za živino niti ne vode. Prisiljeni so, da se odselijo v področje drugega plemena ali se pridružijo plemenu — poljedelcem. Lahko si mislimo, da pri podobnih doseljavanjih pride do napetosti med predstavniki posameznih plemen. Včasih pride celo do ubojev. Seveda sledi krvna osveta in tako se začnejo boji in celo vojna med plemeni.

Beduinom v Centralni Aziji je kamela ena glavnih ekonomskih osnov. Kamela je bila vedno dobro plačano okrilje karavanam. Zelo donosen je bil tudi »gnacu« (napad na tuje karavane), ki je igral v gospodarskem življenju beduinov pomembno vlogo. Ti faktorji puščavske ekonomije so se pričeli po prvi svetovni vojni majati. Avto in avion nadomeščata karavane kamel. Vedno večja moč državi z mednarodnimi mejami pa odvzema nomadam pravico svobodne selitve.

Šolstvo, zdravstvo in beduin — državljan

V državi Izrael so se Beduini še najbolj približali življenju stalno naseljenih prebivalcev. Ti uvidevajo, da je tako življenje dosti udobnejše in bogatejše. Država jim po svojih močeh pomaga. Beduinom-poljedelcem svetujejo poljedelski strokovnjaki, na razpolago dobijo stroje in skušajo uvajati namakalne sisteme. Prav tako se skrbi za zdravstveno stanje beduinov in za šolsko izobrazbo. Zdravnik obiskuje naselje beduinov, zdravi, cepi in teže bolnike napoti v bolnico.

Učitelji ne poučujejo sedaj samo otrok šehov ali emirov, temveč tudi otroke preprostih beduinov. Danes zna pisati že 5 odstotkov beduinov (samo moški). Deklice ne hodijo v šolo, čeprav tudi za njih teoretično velja šolska obveznost.

Beduine v Izraelu skušajo prepričati, da niso samo pripadniki nekega plemena, ampak državljani. Dobili so volilno pravico in so dolžni plačevati davek.

Beduinova miselnost je v svojih globinah bolj ali manj ostala nedotaknjena, četudi on zna danes že uporabiti traktor ali magnetofon in je pripravljen prodati svojo dušo za avtomatično puško. Njegova gostoljubnost je ostala nespremenjena. Rad se laže, kot se je lagal njegov praded — vendar ne zato, da bi nameraval koga ogoljufati. Nespremenjena je ostala njegova nezanesljivost in globoka zvestoba do prijatelja. Kljub puščavski policiji v beduinu živi krvna osveta, kot je živela pred stoletji.

»Marhabah«

Beduin pozdravi znanca s klicem »marhabah!«, kar pomeni »prostranost naj te obdaja!« Znanec mu zakliče: »marhabaten!« (dvojna prostranost...)

V tem pozdravu je izraženo vse, kar določí življenje arabskemu nomadu: njegova sreča in njegova tragika.

Pustinja z umetnimi posegi postaja rodovitna, puščava se razkosuje v državna področja z ljubosumno čuvanimi mejami. Vse to oži beduinov polmer preseljevanja in s tem se zmanjšujejo njihovi življenjski pogoji.

V njihovem pozdravu še danes leži trepet in tragično vprašanje bodočnosti.

Priredila MOJCA GORJANC

Iščemo povprečnega gledalca

Sem ljubitelj filmske umetnosti in kot tak pogosto nezadovoljen s filmi, ki nam jih prinaša program. Dostikrat misel na umetniško dober film, ki naj bi prišel na spored vsaj vsak teden, ostane le pobožna želja. Takrat preklinjam »nedomiselnost« distribucije in »neuvidevnost« kinematografskega podjetja. Ob tem preklinjanju je človek vedno prepričan, da je njegovo mnenje, mnenje vseh, (to je menda povsem razumljivo, saj sem o filmu razpravljale s tistimi, ki imajo do filma približno enak odnos, kot jaz) in popolnoma upravičeno. Ne jaz, niti moj krog, še manj pa neki filmski kritik, pa ne pomislimo, da je program odvisen predvsem od najširšega kroga potrošnikov. Tak bi bil lahko še slabši, kot je sedaj. Vas zanima, kakšen bi bil, oziroma, kdo ga tako pestri? Mene je tudi, zato sem šel iskat povprečnega gledalca in njegov »program«.

Kino Center, dvanajstega oktobra, od sedemnajste do dvajsete ure. Na sporedu je francoski film Trije mušketirji. Obisk, kjub enotedenski predvajanju, zadovoljiv. Pripravljenih imam deset ne najbolj inteligentnih vprašanj, in nanje sem dobil sedemnajst odgovorov, približno enake kvalitete s častno izjemo člana filmskega kluba.

Iz gradiva, ki sem ga nabral, bom poizkušal sestaviti mozaik povprečnega gledalca. Izbral sem odgovore dvajsetletne delavke, triindvajsetletnega ključavničarja, petnajstletne pripravnice v kuharski stroki, osemnajstletni dijak tehnične šole in dvaindvajsetletni študent strojne fakultete. (Odgovori sledijo po označenem vrstnem redu anketirancev.)

● Hodiš dosti v kino?

1. Gledam skoro vse filme, ker v prostem času ni druge zabave.
2. Da. Predvsem izbiram dobre filme. Sicer pa drugam mladina itak ne more iti.
3. Vidim skoraj vse filme.
4. Dosti hodim v kino.
5. V kino zahajam bolj malo in še takrat raje gledam lažje žanre.

● Kaj je zate film?

1. Zabava.
2. Zabava — film kot umetnost odklanjam.
3. Zabava — bolj zahtevni filmi utrujajo.
4. Zame je film samo umetnost.
5. Kot razvedrilo in dodatek k splošni kulturi.

● Ali ločiš filme po zvrsteh?

1. Ne, vsaj docela ne.
2. Brez odgovora.
3. Ne.
4. Ali hočeš primere...
5. Vem, kaj je vestern ali spektakel.

● Tvoja najljubša kinematografija?

1. Francozi so mojstri filmske ljubezni, Angleži imajo dobre kriminalke in Američani westerne.
2. Francoski film.
3. Angleški in nemški, ker imajo toliko pevcov.
4. Novi val in free cinema (angleška nova smer).
5. Francoske in angleške kriminalke.

● Kaj imaš raje: film, knjigo ali gledališče?

1. Gledaliških del vidimo malo, o literaturi pa nimam pojma.
2. V gledališče hodim malo, berem največ kriminalke.
3. Zanimiva je primerjava (opomba pisca — primerjala ni).
4. Film je samosvoja umetnost, čeprav združuje vse ostale in mi je kot ljubitelju najbolj pri srcu.
5. Film je zame vizuelna podoba literarnih del, v skrajšanem času prikazana na platnu.

● Kaj bi spremenil na programu?

1. Več novih filmov in manj repriz že izbranih filmov.
2. Program bi popestril, kajti nekateri filmi, kar je že skoraj običaj, se predolgo mude po naših dvoranah.
3. Dala bi same zabavne filme s pevci in kriminalke.
4. Več umetniških filmov, ki bi jih zadržal primerno dolgo na programu, ne glede na število obiskovalcev.
5. Preveč je vojne tematike. Dal bi več resnih filmov.

Dragi bralci in obiskovalci filmov, nikar ne mislite, da nam je tiskarski škrat zmedel odgovore. Zmedeni so bili že ob svojem nastanku. Ni slučaj, da človek najprej izjavi, da ima rad lahke filme (kriminalke), potem pa se zavzema za

Miodrag Petrović-Čkalja

resnost pri programu. Namreč po vprašanju, kot je ta, se v študentu prebudi skrb za kulturno raven kinematografije, čeprav je on »ne potrebuje«.

Nisem bil edini, ki se je razočaral nad odgovori naše vrle publike, saj je bilo izvedenih že nešteto anket, ki so jasno pokazale, da je povprečen gledalec na ravni štirinajstletnega pubertetnika, ki si želi predvsem akcije in zabave. Moja skromna anketa pa mi vsiljuje mnenje, da ima Kranj imeniten vzorčni primer za zgoraj navedeno definicijo.

»Vneti oblikovalec programa« — vrli povprečni gledalec — strah in trepet cineastov, bi lahko najprej mislil nase, se poizkuša spremeniti in z njim se bo spremenil tudi program. Ni lahko možem iz kinopodjetja, ki morajo krojiti program. Plačo morajo imeti, Dvorano morajo vzdrževati. Prispevke morajo plačevati, ob tem pa naj bi bili prvi razvijalci filmske kulture. Če naj kinematograf širi filmsko kulturo kot del splošne, potem v današnjem začaranem krogu gledalec — potrošnik, podjetje — prodajalec, ne moremo pričakovati bistvenegaboljšanja. Po mojem mnenju naj bi bil kinematograf kulturna ustanova, ker bi le takrat in na tak način lahko razvijal filmsko kulturo.

Drago Višić

Filmi, ki bodo na sporedu

LEV je ameriški barvni cinemascope film režiserja Jacka Cardiffa, ki je verna adaptacija istoimenskega romana. Dober komercialni film z vsemi odlikami filmov te vrste: Privlačna in napeta zgodba, lepi posnetki iz živalskega sveta itd., ki pa nima nobenih umetniških proženj.

POT OKOLI SVETA je jugoslovanska komedija s Čkaljo v naslovni vlogi. Mogoči in nemogoči zapleti, ki botrujejo filmu, mu dajejo osnovno karakteristiko: Vedno smo Jugoslovani.

J-P

»Torej ste mojo brzojavko prejeli?« je vprašal Wemburyja, ko ga je zagledal. »Zal mi je, da sem moral prekiniti vaš dopust, toda rad bi, da bi takoj odšli v Deptford in prevzeli svoje posle, da bi se čimprej seznanili z nalogami v svojem novem okraju.«

»Je Carovnik spet tu, sir?«

Komisar je priklimal. »Zakaj je prišel nazaj in kje tiči, tega ne vem. Neposrednega poročila o njem nimamo in zato samo domnevamo, da se je vrnil.«

»Jaz pa sem mislil...«

Komisar je vzel iz košare na svoji mizi dolg kabelogram. »Carovnik ima ženo. Le malo ljudi ve to,« je dejal. »Poročil se je z njo pred dvema letoma v Kanadi. Ko je izginil on, je tudi ona zapustila deželo in sledili so ji v Avstralijo. To je moglo pomeniti samo eno: Carovnik je bil v Avstraliji. Zdaj pa je Avstralijo prav tako nenadoma zapustila. Jutri zjutraj pride v London.«

Alan je priklimal. »Razujem. To pomeni torej, da je Carovnik ali na poti v Anglijo ali pa je že tu.«

»Saj niste z nikomur govorili o tem? Pozabil sem vas opozoriti na to,« je dejal komisar. »Ali niste rekli, da je bil tudi Meister v Lenley-Courtu? Mu niste nič povedali?«

»Ne, sir,« je odvrnil Alan in njegove ustnice so se stisnile. »Ko sem sedel v vlaku, sem mislil, da je škoda, ker mu ne smem povedati take prijetne novice. Zelo radoveden sem, kako bi vplivalo nanj.«

Alan je pač moral razumeti, da bo vest o Carovnikovi vrnitvi vznemirila golobnjake v

tako podrejeno mesto,« je dejal in Walford se je zasmejal.

»Svoj živ dan ni počel drugega. Ali bi ga radi spoznali?«

Pozvomil je in dal vstopivšemu službujočemu navodila.

»Dr. Lomond je tako rekoč značaj. Skot od glave do pete, nekoliko ciničen, še nekoliko bolj neokreten.«

»Ali nam bo pomagal zgrabiti Carovnika?« je smehljaje vprašal Alan in se začudil, ko je polkovnik pritrtil.

»Čutim, da bo,« je dejal kratko.

Vrata so se v tem odprla in v sobo se je primajala visoka, nekoliko sloka postava.

Alan ga je cenil na nekaj nad petdeset. Imel je osivele lase, majhni brki so mu viseli na usta in dvoje živahnih, modrih oči je prijazno gledalo Alana. Obleka je visela na njem in klobuk je gotovo uporabljal že njegov ded.

»Ali vas smem seznaniti z inšpektorjem Alanom Wemburyjem, predstojnikom vašega okraja,« je dejal polkovnik Walford in prišlec je krepko stisnil Alanu roko.

»Ali ni v Deptfordu nekaj zanimivih primerov, inšpektor?« je vprašal dr. Lomond v najčistejšem škotskem dialektu. »Rad bi namreč izmeril nekaj zanimivih glav.«

Alan se je zasmejal na vse grlo.

»V Deptfordu sem prav tako malo znan, kot vi,« je dejal. »Že od začetka vojne nisem bil tam.«

Zdravnik se je popraskal po bradi, medtem ko so bile njegove ostri oči uprte v Alana.

»Primeri prav gotovo ne bodo tako zanimivi kot sem jih imel pri rodu Lelos. Človek, to vam je čudovita rasa! Tako izredne rasti glave in

loga. Ko je korakal po Westminsterskem mostu, si je še enkrat poklical v spomin tisti mnogo prekratki razgovor z Mary. Kako lepa je bila! In kako nedosegljiva! Skušal je misliti samo nanjo, toda vedno znova se je v njegove lepe sanje vrvila temna senca — Johnny Lenley...«

Zakaj, za vruga, pa naj bi — in vendar — Lenleyjevi so bili uničeni... Mary je v skrbeh omenila sumljive ljudi, s katerimi je občeval Johnny. Pa še nekaj je dejala, kar je zvenelo zelo neprijetno. Pač, ali ni Mary ponosno povedala, da je Johnny »zaslužil denar?« Toda, kako?

»Bedarije!« je mislil Alan sam pri sebi, ko se mu je vsiljevala grda misel. »Bedarije!«

Ideja je bila preveč nesmiselna, da bi jo mogel verovati človek z zdravim razumom. Drugo jutro je oddal akte v zadevi biserov inšpektorju Burtonu in zapustil Scotland Yard nekam lažjega srca. Bilo mu je, kakor da se je otrešel temnega oblaka, ki mu je zakrival jasno nebo njegovih sanj.

Naslednji teden je bil Alan zelo zaposlen, kajti o Deptfordu in njegovih znamenitostih je vedel le zelo malo. Sposobnega sivolasega škotskega zdravnika, s smejočimi se očmi in polnega suhotnega škotskega humorja je videl le kratke hiše. Tudi on je imel polne roke dela, zato nista imela časa, da bi se bila kaj več pogovorila o Carovniku.

Mary mu ni pisala, dasiravno je pričakoval sporočila. Zato ni niti vedel, ali je že v Londonu, dokler mu ni nekega dne, ko je koračil po Lewisham-High-Road, pomahal nekdo iz mimo vozečega taksija. Ko se je ozrl za vozom, je opazil v njem Mary. Takoj je naročil enemu svojih

5

Čarovnik

Whitehallu, pa vendar se je začudil resnemu obrazu polkovnika Walforda.

»Odkrito vam moram priznati, Wembury, da bi tistega dne, ko bomo morali to vest objaviti, raje bral svoje ime na seznamu upokojencev kot pa sedel na tem-le stolu v Scotland Yardu.«

Alan ga je začudeno gledal, toda komisar se ni šalil.

»Carovnik je najbolj priljubljeno strašilo Londona,« je nadaljeval polkovnik Walford, »in samo migljaj, da se je vrnil v Anglijo, bo zado-stoval, da se mi bodo prilepili na pete vsi časopisniki s Fleet-Streeta! Nikoli ne pozabite, Wembury, da je to ubijalec, ki se ne boji nevarnosti! On je bil vzrok več našim spodrslijajem kot vsak drug zločinec v naših seznamih. Vest, da se svobodno giblje po Londonu, bo vzbudila strašen vihar ogorčenja, ki se ga moram bati tudi jaz.«

»Ali mislite, da bo presegló tudi moje moči?« se je smehljaj Alan.

»Ne,« je v njegovo presenečenje odgovoril Walford. »Mnogo upov sem stavil na vas — na vas in na dr. Lomonda. Sicer pa, ali ste se že seznanili z dr. Lomondom?«

Alan je začuden strmel vanj. »Ne! Kdo pa je to?«

Polkovnik Walford je segel po knjigi, ki je ležala na mizi in jo ponudil Alanu. »Eden redkih detektivov-amaterjev je, ki jih cenim,« je rekel. »Pred štirinajstimi leti je spisal o zločinih edino knjigo, ki jo je vredno prebrati. Dolga leta je bil v Indiji in Tibetu in mislim, da ministrski tajnik lahko govori o sreči, ker se mu je posrečilo pregovoriti ga, da je prevzel mesto.«

»Kakšno mesto, sir?«

»Mesto policijskega zdravnika okraja «R» — torej vašega okraja. Oba se bosta hkrati seznanila z Deptfordom.«

Alan je listal po knjigi z drobnim tiskom. »Saj je pravzaprav preveč pomemben mož za

tako svojevrstno oblikovane temenice, ne naj-dete nikjer več...«

Kadar je zašel na polje svoje najljubše snovi, je govoril naglo in z velikim navdušenjem.

Medtem ko je zdravnik razlagal svoje naziranje o izvoru nekega neznanega rodu v Tibetu, je Alan tiho izginil iz sobe. V razpoložanju, v kakršnem je bil, se mu ni dalo poslušati raz-prave iz antropologije.

Uro nato, ko je hotel zapustiti Scotland Yard, je srečal Walforda, ki je ravno stopil iz svoje sobe in odšel z njim na obrežje.

»Da — srčno sem se otrešel doktorja,« je smeje dejal polkovnik. »Prepameten je, da bi ga človek lahko imenoval dolgočasneža, toda od njegovega predavanja me boli glava.« Potem pa je naglo nadaljeval:

»Izročite zadevo z biseri Burtonu — mislim namreč bisere Lady Darnleigh. Saj niste medtem našli nič novega, kaj?«

»Ne, sir,« je odvrnil Alan. Pozabil je že skoro, da je kdaj obravnaval kako tako zadevo.

Komisar je namrščil čelo. »Potem ko ste že odpotovali, sem mislil namreč na čuden slučaj, ker ste se peljali ravno v Lenley-Court. Mladi Lenley je bil vendar tisti večer, ko se je zgodila tatvina, na plesu Lady Darnleigh,« — opazil je, kako se je spremenil obraz njegovega uradnika — in naglo povzel: »S tem seveda nikakor nočem reči, da je o tem kaj vedel, vendar pa je to čuden slučaj. Vsekakor bi rad, da bi to zadevico čimprej srečno opravili, kajti Lady Darnleigh ima v Whitehallu več prijateljev kot mi je ljubo in vsak drugi dan prejmem od ministra za notranje zadeve pismo, v katerem me sprašuje, če je v zadevi biserov kaj novega.«

Težje misli so rojile Alanu po glavi, ko je šel svojo pot dalje. Vedel je, da je bil Johnny oni večer ropa na plesu, vendar mu ni nikoli prišlo na misel, da bi spravljal brata svoje mladostne prijateljice v zvezo z ropom biserov. Odločno si je zatrjeval, da za to ni nobenega raz-

uslužbenec, naj ugotovi, kje stanujeta četa in Johnny in zvedel, da sta se naselila v bližini Malpas-Road, v moderni hiši, kjer so večnoma stanovali boljši delavci.

»Danes zjutraj sem pa videl tvojega polipa,« je dejal Johnny razpoloženo. Vrnil se je h kosilu in Mary se je zdela, da ga že dolgo ni videla tako dobre volje, kot je bil danes.

Debelo ga je pogledala. »Mojega polipa?« je vprašala začudeno.

»Wemburyja,« je pojasnil Johnny. »Mi imenujemo te ljudi tudi »šmiro« in res ne vem, komu bi to ime bolj pristojalo,« se je režal. »Zdaj boš pa seveda vprašala, kaj pomeni »šmira,« kajne? Tako imenujejo tatovi kriminalne uradnike.«

Zadovoljno se je režal in ni opazil, kako se je njen obraz spremenil.

»Mi, jih imenujemo?« je ponovila. »Reči hočeš — se imenujejo — ne, Johnny?«

Kazalo je, da ga njen odpor veseli, kajti, ko je sedel za mizo, ji je smeje dejal: »Mary, vidiš, zdaj pa res pošteno cepiš dlako! Med »mi« in »se« pač ni nobene posebne razlike! Po mojem najglobljem prepričanju smo pravzaprav vsi tatovi, pa naj bo to potem trgovec s svojim elegantnim avtom ali pa delavec, vsi smo tatovi.«

Na srečo je preslišala njegovo pretirano spo-sploševanje.

»Kje pa si videl Alana?« je vprašala

»Zakaj, vruga, ga imenuješ vedno pri njegove-m krstnem imenu!« je vzkipeł. »Ta človek je vendar čisto navaden policist, ti pa ravnaš z njim, kot da je s teboj na isti družbeni stop-nji.«

Mary se je morala smejeti tej opazki. Mirno je rezala kruh in pripomnila: »Mož poleg nas je ključavničar, ljudje nad nami so železniški delavci — šest jih je, med njimi so štiri dekleta!«

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 24. DO 30. OKTOBRA 1964

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA — 24. oktobra

8.05 Slovenski oktet poje pesmi raznih narodov — 8.25 Melodije za razvedrilo — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Koncert za violino in godalni orkester — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Opoldanski domači pele-mele — 12.30 Po stezicah slovenske glasbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Iz baletov — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.10 Posnetki z revije pevskih zborov iz rudarskih krajev — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Prizori iz Črnih mask — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Prenos slavnostnega koncerta ob dnevu združenih narodov — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 25. decembra

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.30 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi srbskih partizanov — 10.40 Dopoldanski koncert lahke glasbe — 12.00 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Pred domačo lipo — 14.00 Nedeljski operni koncert — 15.05 Danes popoldne — 16.00 Humoreska tega tedna — 18.30 Spored solistične glasbe — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Nočni komorni koncert

PONEDELJEK — 27. okt.

8.05 Jutranja glasbena srečanja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Zapešimo in zapojmo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igrajo vam pihalne godbe — 10.15 Pisan orkestralni spored — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Pred domačo hišo — 12.30 Brez besed — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 S poti po Skandinaviji — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zborovske skladbe bratov Ipavcev — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz opernega sveta — 18.00 Aktualnosti doma in v

svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Svet tehnike — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 20.45 Koncert ansambla violinistov velikega gledališča iz Moskve — 22.10 Nočni akordi — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK — 27. oktobra

8.05 Igrajo in pojo vam Vseli planšarji — 8.25 Pester spored lahke glasbe — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Dvospevi iz francoskih oper — 9.45 Zvočne miniature — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Tenorist Ludvik Ličar poje slovenske narodne — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Predstavljamo vam jugoslovanske ansamble — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Recital flavtista Borisa Campe — 20.20 Radijska igra — 21.20 Serenadni večer — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Nočni simfonični koncert

SREDA — 28. oktobra

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Poje zbor Slava Klavora iz Maribora — 9.25 Nekaj domačih za prijetno dopoldne — 9.45 Komorna glasba iz otroškega sveta — 10.15 Zabavni zvoki — 10.45 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Na kmečki peči — 12.30 Iz opernega sveta za soprannistke — 13.15 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu — 15.30 Slovenske narodne pesmi — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Shakespeare in glasba — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zbor Slovenske filharmonije poje skladbe — 20.20 Melodije jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe — 20.40 Radijska priredba opere — 22.10 Nočni akordi — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz s plošč

CETRTEK — 29. oktobra

8.05 Jutranja glasbena srečanja — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbeni akordi — 9.45 Petnajst minut za ljubitelje narodno zabavnih melodij — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Čez hrib in dol — 12.30 Dve simfonični pesnitvi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Naši pevci v vlogah iz tujih oper — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Pihalna godba Ljudske milice — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 O'kočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Lirika skozi čas — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Ura stare glasbe

PETEK — 30. oktobra

8.05 Dobro jutro... — 8.35 Za vsakogar nekaj — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Igra pihalna godba mornarice — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Poje Komorni zbor Radia Ljubljana — 10.35 Novo na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domači pele-mele — 12.30 Za ljubitelje opernih melodij — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Listi iz ansambelske glasbe — 15.25 Napotki za turiste — 15.30 Pesmi iz Poljske in Slezije — 15.45 Novo v znanosti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Arena za virtuoze — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.40 Kako aranžiramo — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jazz — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Iz sodobne madžarske simfonične literature

K I N O

Kranj »CENTER«

24. oktobra nemški film ZALJUBLJENA DETEKTIVA ob 15.30, amer. barv. film VOHUN NA POVELJE ob 17.30 in 20. uri, premiera angleškega barvnega filma LEV ob 22.30
25. oktobra ameriški barvni film POJMO V DEZJU ob 10. uri, angleški barvni VV film LEV ob 13. uri, amer. barv. VV film VOHUN NA POVELJE ob 15., 17.30 in 20. uri

26. oktobra angl. barv. CS film LEV ob 15. uri, amer. barv. CS film NAVARONSKA TOPOVA ob 17. in 19.30
27. oktobra domači barvni film POT OKOLI SVETA ob 16., 18. in 20. uri
28. oktobra ameriški barv. CS film SALAMON IN KRALJICA IZ SABE ob 15.30, 18. in 20.30
29. oktobra angleški barvni CS film LEV ob 16., 18. in 20. uri
30. oktobra angleški barvni CS film LEV ob 16., 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«
24. oktobra nemški film ZALJUBLJENA DETEKTIVA ob 18. uri, franc. barv. CS film LJUBIMCA IZ TERUELA ob 20. uri, premiera domačega filma POT OKOLI SVETA ob 22. uri
25. oktobra slov. barv. film SRECNO KEKEC ob 10. uri, nemški film ZALJUBLJENA DETEKTIVA ob 16. uri, franc. barv. CS film LJUBIMCA IZ TERUELA ob 18. uri

27. oktobra angl. barv. CS film LEV ob 15. uri, amer. barv. CS film NAVARONSKA TOPOVA ob 17. in 19.50
28. oktobra angl. barv. CS film LEV ob 15. uri, amer. barv. CS film NAVARONSKA TOPOVA ob 17. in 19.50
30. oktobra domači barv. film POT OKOLI SVETA ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«
25. oktobra premiera angl. barv. CS filma LEV ob 21. uri
27. oktobra amer. barv. CS film NAVARONSKA TOPOVA ob 18.30
Cerkije »KRVAVEC«
24. oktobra amer. barv. CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON ob 19. uri
25. oktobra amer. barv. CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON ob 16. in 19. uri

Kropa
25. oktobra amer. barv. VV film KONJENIKI ob 16 in 19.30

Podnart
24. oktobra amer. barv. CS film POT V SREDISCE ZEMLJE ob 19. uri
25. oktobra amer. barv. CS film POT V SREDISCE ZEMLJE ob 16. in 19. uri
29. oktobra amer. barv. CS film JUŽNI PACIFIK ob 19. uri

Ljubno
24. oktobra amer. barv. film NUNA ob 19. uri
25. oktobra amer. barv. film NUNA ob 18. uri

Duplica
24. oktobra mehiški film NEVIHTA NAD MEHIKO ob 19. uri
25. oktobra mehiški film NEVIHTA NAD MEHIKO ob 15., 17. in 19. uri
27. oktobra nem. barv. film POLNOCNA REVIJA ob 19. uri
28. oktobra nem. barv. film POLNOCNA REVIJA ob 17. uri

Jesenice »RADIO«
24. do 25. oktobra amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI

26. oktobra amer. barv. CS film DREVO ZIVLJENJA
27. do 28. oktobra amer. angl. VV film KRIK STRAHU
29. do 30. oktobra jug. nemški film CLOVEK IN ZVER

Jesenice »PLAVŽ«
24. do 25. oktobra amer. angl. VV film KRIK STRAHU
26. do 27. oktobra amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI
29. do 30. oktobra amer. barv. VV film PAST ZA STARSE

Zirovnica
24. oktobra angl. film NEPOZABNA NOC
25. oktobra mehiški barv. film NEVIHTA NAD MEHIKO
28. oktobra amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI

Dovje-Mojstrana
24. oktobra mehiški barv. film NEVIHTA NAD MEHIKO
25. oktobra angleški film NEPOZABNA NOC
29. oktobra amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI

Koroška Bela
24. oktobra amer. barv. film PAST ZA STARSE
25. oktobra amer. barv. CS film VELIČASTVENIH SEDM
26. oktobra amer. angl. film KRIK STRAHU

Kranjska gora
24. oktobra amer. barv. CS film VELIČASTVENIH SEDM
25. oktobra amer. barv. VV film PAST ZA STARSE
29. oktobra amer. angl. film KRIK STRAHU
30. oktobra amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI

Radovljica
24. oktobra nem. barv. film PESEM O PISANEM BALONU ob 20. uri
24. oktobra amer. barv. CS film POT V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30

25. oktobra nem. barv. film PESEM O PISANEM BALONU ob 16. in 20. uri
25. oktobra jug. film NORO POLETJE ob 18 in 10. uri dopoldne
27. oktobra sovjetski film 49 DNI ob 20. uri
28. oktobra amer. barv. film JUŽNI PACIFIK ob 19.30
29. oktobra amer. film PSIHO ob 18. uri
30. oktobra amer. barv. CS film JUŽNI PACIFIK ob 19.30
31. oktobra amer. film PSIHO ob 18. uri

PRESEKNOVO GLEDALIŠČE V Kranju

NEDELJA, 25. oktobra ob 10. uri URA PRAVLJIC — drugi program, ob 16. uri za IZVEN Anny Tichy — KAKOR V RAJU
SREDA, 28. oktobra ob 16. uri RED DIJASKI I. B. Kreft: KREATURE ob 19.30 red KOLEKTIVI B. Kreft: KREATURE — Gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

Dva telefona

DIREKTOR V SLUŽBENI TELEFON: »Kdo kliče? Predsednik občinske skupščine? Da, tovariš predsednik, poročilo o deficitu našega gostinskega podjetja »Pri ocvrtem mačku« je pripravljeno! Skrbno smo analizirali vse objektivne vzroke izgube in lahko vam zagotovim, da bo naš vodilni kader iz letošnjega poslovanja izluščil dragocene zaključke, ki mu bodo v prihodnji sezoni v neznansko korist. Verjemite mi, da se kaj takega ne bo več ponovilo in da nam lahko še za eno sezono zaupate vodstvo podjetja...«

DIREKTOR V PRIVATNI TELEFON: »Halo, ženka! Dobro me poslušaj! Če se med mojo odsotnostjo vrne poba iz mesta, mu kar takoj povej, naj v prihodnjem letu ne računa več na mojo finančno pomoč pri študiju! Dostil ga je letos lomil in če se bo skušal izgovarjati, mu kar reci, naj si zatakne svoje izgovore za klobuk. Dostil je star, da se lahko zaveda osebne odgovornosti za neuspeh, ne pa, da zvrta krivdo za polomije na prerazne in prazne vzroke...«

DIREKTOR V SLUŽBENI TELEFON: »Redakcija, Glasu vpijočega v puščavi? Radji bi zvedeli, zakaj nam uhajajo natakariče? Prvič, dragi tovariš, nam natakariče sploh ne uhajajo, temveč le fluktuirajo v druge službe, kakor se temu reče. Drugič, mi smo pri tem brez moči, kajti po sredi je toliko raznovrstnih činiteljev, kakor se temu reče, da je odgovor preveč kompleksen, kakor se temu reče, da bi ga vaše beroče občinstvo znalo razumeti v vsej njegovi problematiki, kakor se temu reče...«

DIREKTOR V PRIVATNI TELEFON: »Halo, spet ti, ženka? Kaj, gospodinjaka

pomočnica je odpovedala? In ti se še čudiš? All ti nisem že nešteto krat rekel, da bi ji morala nuditi malo več prostega časa in ji za kakega jurja povečati plačo? Nora bi bila, če ne bi ušla v tovarno, kjer dela le osem ur za iste denarje! Preprosta stvar, toda ve ženske si tega ne daste dopovedati...«

DIREKTOR V SLUŽBENI TELEFON: »Ne, tovariš, Crninoht, moja odločitev o razporedu dela za prihodnje nedeljo je nepreklicna! Nihče ne more biti prost, kajti farni svetnik ima god in v našem obratu se bo trlo romarjev. Osebe se pritožuje zavoljo premalo plačanega nadurnega dela? Vi vsakemu nergaču kar povejte, naj se pride k meni razburjat, jaz mu bom že dal vetra...«

DIREKTOR V PRIVATNI TELEFON: »Halo, kolikokrat pa me boš še danes klicala, ženka? Kaj, v nedeljo naj bi tvojemu bratu pomagal postaviti televizijsko anteno? Drugega osla naj si dobi, jaz v nedeljo počivam, si slišala? Človek cel teden gara kot črna živina, potem naj se pa še v nedeljo žene! Ne in stokrat ne, me razumesi? Kaj takega...«

DIREKTOR V SLUŽBENI TELEFON: »Halo, je tam »Bolha hotel? Torej kaj je s tisto skupino Angležev? Ne zadovoljni s postrežbo? Kaj jim niste znali reči, da je za malo denarja malo muzike? Poleg tega pa ima naša dežela v turizmu še tako mlado prakso, da nam res ne bi smeli očitati dlake v jajcu in vihati nosu nad vsako malenkostjo...«

DIREKTOR V PRIVATNI TELEFON: »Halo, ženka, tokrat pa jaz ključem! Veš, spomnil sem se, da me bo jutri obiskal poslovni part-

ner iz Nemčije! Le glej, da boš pripravila vse za perfektno postrežbo, kajti od vtisa, ki ga bo dobil o meni, je marsikaj odvisno! Nič se ne izgovarjaj, da nimaš izkušnje v takih rečeh, vse mora biti tip-top, pa basta! Da mi ne pozabiš na najmanjšo malenkost in nikar mi ne govori, da nimaš dovolj denarja! Vsak dinar trikrat obrni, pa ne bo naš gost ničesar pogrešal...«

DIREKTOR V SLUŽBENI TELEFON: »Predsednik delavskega sveta? Halo, slabo vas slišim! Kaj česnate, da je kolektiv nezadovoljen z notranjo politiko v podjetju? Da nam očitajo samovoljo? Človek božji, kaj vam nisem že tisočkrat rekel, da so izkušnje naših delovnih ljudi še tako neboljane in njihova strokovna razgledanost tako omejena, da morajo zaenkrat slepo zaupati svojemu vodstvu, ki je edino usposobljeno, da vodi tako kočljive posle kot sta turizem in gostinstvo...«

DIREKTOR V PRIVATNI TELEFON: »Halo, ženka, še nekaj sem se spomnil! Le glej, da ne bosta s hčerko sami kupovali novih zaves za dnevno sobo! Hočem biti zraven. Vem, vem, da se na tako reč ne spoznam dosti, toda živimo vendar v času, ko ima vsakdo pravico povedati svoje mnenje in dobiti nanj vsaj resen in zadovoljiv odgovor, če ga že ni mogoče upoštevati! Torej drž! Izbirali bomo skupaj in niti kakor mi ničesar ne napravila po svoji glavi, saj si žena človeka, ki je visoko na družbeni lojtrci in torej lahko veš, da zaplranju v ozek krog in odločanju le redkih posameznikov v naši družbi ni mesta...«

ČUK V TRANZISTORJU

Telefon s tipkami

V razvojnih laboratorijih podjetja »Iskra« — Zavedu za avtomatizacijo so te dni dokončali osnovno konstrukcijo novega avtomatskega telefonskega aparata, ki nima za klicanje telefonskih naročnikov več izbirne rotacijske številčnice, temveč tipke z ustreznimi številkami od 1 do 0.

Princip delovanja sloni na uporabi dvojnih frekvenc, ki jih proizvaja v podnožju aparata vdelani tranzistorizirani oscilator. Posebni dodatni sprejemnik v avtomatski centrali spremeni po liniji sprejete tonske signale v enosmerne impulze, ki ustrezajo pritisnjeni številki.

Razlika med dosedanjimi aparati s številčniki in novimi s tastaturami je precejšnja. Predvsem se bo za polovico zmanjšala hitrost izbiranja naročnika, le-ta dosega sedaj tudi eno sekundo za posamezno številko (odvisno od položaja številke na številčnici). Tastatura je udobnejša od rotacijskega številčnika, zlasti pomembno da je dejstvo, da bo zaradi uporabe novih telefonov manjša zasedenost organov v avtomatskih telefonskih centralah oz. povečana zmogljivost teh central.

Nova konstrukcija — prva te vrste v državi in ena izmed najmodernejših v svetovnem merilu — je plod intenzivnega in samostojnega študija mladega inženirja Mihe Unka iz oddelka za elektronsko telefonsko centralo v državi in tretjo v Evropi (nasploh).

Telefonski aparat s tastaturo ima predvidene vse domače sestavne dele. Nekaj teh sestavnih delov »Iskra« sicer še ne proizvaja velikoserijsko, vendar gradi prav za nekatere od teh sestavnih delov novi tovarni v Trbovljah oz. v Šiški v Ljubljani.

Cena novega telefonskega aparata, ki ga bo seveda možno izdelati v različnih variantah, ne bo dosti večja od sedanje za klasični aparat in telefonski naročniki bodo v bodoče lahko izbirali med novim ali stari sistemom aparata. Skoraj gotovo pa je, da bo novi sistem že v nekaj letih popolnoma izrinil sedaj uporabljeni tip aparata s številčnico.

Prva centrala, na katero bo mogoče priključiti eni ali drugi sistem telefonskega aparata, bo nova avtomatska telefonska centrala v Kranju, ki jo »Iskra« sedaj montira in bo predvidoma v obratovanju v začetku naslednjega leta.

Telefonski aparat s tipkami »Iskra« praktično demonstrira na seimu elektrike v Ljubljani.

Marjan Kralj

Televizija

SOBOTA — 24. oktobra
Intervizija 14.20 Nogomet Jugoslavija : Madžarska — RTV Ljubljana 16.00 Magnetoskopski posnetek olimpiade iz Tokia, 17.45 Lučkovni film — RTV Zagreb 18.05 Glasbeni odmevi — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Zagreb 18.45 Vrabček — mladinska igra — RTV Ljubljana 19.30 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — RTV Beograd 19.45 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Sprehod skozi čas — Evrovizija 21.00 2 plus ena — humoristična oddaja, 21.50 Koncert ob dnevu združenih narodov — RTV Ljubljana 22.35 Olimpiada v Tokiu

NEDELJA — 25. oktobra
Intervizija 9.30 Otroški zbor madžarske RTV — RTV Ljubljana 10.30 Gozdni čuvaji — film za otroke — RTV Zagreb 11.00 Kmetijska oddaja — RTV Beograd 14.20 Sportno popoldne — RTV Ljubljana 16.50 Magnetoskopski posnetek olimpiade v Tokiu — RTV Zagreb 18.00 Mladinski TV klub — RTV Ljubljana 19.00 87. policijska postaja — film — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.45 Da ali ne — quiz, 21.45 Poročila

PONEDELJEK 26. okt.
RTV Ljubljana 11.40 Televizija v šoli, 15.20 Ponovitev šolske ure, 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Angleščina na TV, RTV Beograd 17.40 Francozi

pri vas doma, 18.10 Risanke — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik, 18.45 Halo, tukaj Veselovi — TV praktikum — RTV Beograd 19.15 Tedenski športni pregled — RTV Beograd 19.45 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Moments musicus, 20.40 Vsi sami prevaranti — TV adaptacija predstave, 21.40 Propagandna oddaja — RTV Ljubljana 21.45 Naš teleobjektiv, 22.00 TV obzornik.

TOREK — 27. oktobra
Ni sporeda!

SREDA — 28. oktobra
RTV Zagreb 17.10 Učimo se angleščine — RTV Ljubljana 17.40 Film za otroke — RTV Beograd 18.00 Slike

sveta — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik, 18.45 S kamerom po Afriki — RTV Zagreb 19.15 Jazz v zvoku in gibanju — RTV Beograd 19.45 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Lirika, 20.40 Deset zadetkov, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 TV akcija, 21.45 Kulturna tribuna, 22.15 TV obzornik.

ČETRTEK — 29. oktobra
RTV Zagreb 10.00 TV v šoli — RTV Beograd 11.00 Francozi pri vas doma — RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Angleščina na TV — RTV Zagreb 17.40 Mendov spored — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Reportaža, 19.15 Melo-

dija za eno kamero, 19.45 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Narodna glasba — RTV Zagreb 21.50 Propagandna oddaja — RTV Ljubljana 21.55 Zanimivosti, 21.10 TV obzornik

PETEK — 30. oktobra
RTV Zagreb 17.10 Učimo se angleščine, 17.40 TV v šoli, 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Rdeči signal — RTV Ljubljana 19.15 Narodna glasba, 19.45 Propagandna oddaja — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Propagandna oddaja, 20.31 Pustolovec pred vrati — RTV Beograd 22.05 Poročila.